

„UWAGA! NASZE DZIECI W NIEBEZPIECZEŃSTWIE!”

Sytuacja dzieci jest w Polsce zagrożona! Są one często **ofiarami przemocy**, wykrywalność, której jest niewystarczająca i dotyczy zazwyczaj przypadków niezwykle drastycznych, szokujących opinię publiczną, już po fakcie wyrządzenia dziecku krzywdy. Ponadto szacuje się, że w Polsce **zjawisko krzywdzenia seksualnego dotyczy 10-20% dzieci**. Także ubóstwo dotykające nasze dzieci pociąga za sobą dalekosiężne ujemne następstwa określane mianem **diedziczenia ubóstwa, marginalizacji i wykluczenia społecznego** i zaczyna być w Polsce największą przeszkodą w zaspokajaniu podstawowych dziecięcych potrzeb zdrowotnych, edukacyjnych, rozwojowych i socjalnych. Młodzież coraz częściej podejmuje ryzykowne zachowania! **Wzrasta liczba nieletnich, wobec których prawomocnie orzeczono środki wychowawcze, poprawcze lub kary w sądach** powszechnych w związku z demoralizacją i czynami karalnymi. Nie dokłada się także właściwych starań, aby uchronić dzieci przed **urazami w szkołach**. Na 1000 osób zatrudnionych w górnictwie w ciągu roku dochodzi średnio do 17 zdarzeń wypadkowych. Na 1000 osób zatrudnionych w przemyśle transportowym- 8 wypadków; Na 1000 uczniów- aż 21 wypadków! W roku szkolnym 2003/2004 w szkołach i placówkach oświatowych zarejestrowano 149 494 wypadki - **zginęło 88 uczniów a 1 248 doznało bardzo ciężkich urazów**. Gdybyśmy mieszkali w Szwecji, gdzie współczynnik zgonów dzieci na skutek wypadków jest o wiele niższy, bo inne są procedury prewencyjne, życie wielu z można by było uratować.

Poza problemami dotykającymi młodzież i dzieci, trzeba pomyśleć także o problemach kobiet w ciąży i noworodków. Mamy obecnie od czynienia z brakiem miejsc na oddziałach położniczych i noworodkowych, z niedoborami sprzętu aparatury medycznej, z wymuszaniem pozaprawnych opłat za świadczenia zdrowotne, w związku z tym w 2006 roku **zmarło w Polsce 2200 noworodków i niemowląt. Życie około 900 z nich można było uratować**. Ponadto, ograniczenie dostępu do diagnostyki i leczenia szpitalnego, **narażanie dzieci na zakażenia szpitalne**, zagęszczanie sal, umieszczanie małych dzieci z pacjentami w wieku dorastania, brak warunków do pobytu rodziców, brak oddziałów młodzieżowych, oddziałów jednego dnia, hospitalizacja dzieci na oddziałach dla dorosłych także nie są bez znaczenia. Nie tylko fizyczne ale i psychiczne zdrowie naszych dzieci wymaga ochrony. **Narasta problem zaburzeń zdrowia psychicznego**, ale jeśli wiele szkół nie ma możliwości nawet żywienia dzieci czy pozwalania im na

bezpieczną aktywność fizyczną, jak mogą radzić sobie z takimi dramatami jak fakt, że **corocznie ponad 300 dzieci i młodzieży w wieku 8 - 19 lat odbiera sobie życie!**

Rzecznik Praw Obywatelskich, bije na alarm, ponieważ opierając się na ocenie napływających do niego w ostatnich latach skarg i wniosków, wynikach monitoringu sytuacji dzieci we wszystkich jej wymiarach, konsultacjach ze środowiskami naukowymi i zawodowymi, a także na analizie treści odpowiedzi organów i instytucji państwa na wystąpienia Rzecznika w sprawach dzieci, chce uświadomić opinii publicznej skalę zagrożeń. Rzecznik chce nie tylko zmobilizować do działania nas wszystkich, ale także dotrzeć do organów i instytucji państwa odpowiedzialnych za kreowanie i wdrażanie polityki na rzecz dzieci i pobudzić je do aktywności, aby udało się zbudować skoordynowany, spójny system opieki nad matką i dzieckiem.

Prawo do ochrony zdrowia, w tym równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych, jest zagwarantowane przez Konstytucję RP w art. 68. Konstytucja także stanowi, że władze publiczne są zobowiązane do zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej dzieciom i kobietom ciężarnym.

Należy jednak podkreślić, że nie można patrzeć na potrzeby i prawa dzieci tylko w kontekście uwarunkowań prawnych, ale też trzeba zwracać uwagę na sytuację rodziny, środowiska społecznego i kulturowego, w jakim dorastają dzieci.

W trakcie spotkania zorganizowanego przez RPO 2 czerwca 2008 roku zaprezentowano najnowszą publikację Biura Rzecznika Praw Obywatelskich wydaną przy współpracy z Głównym Urzędem Statystycznym pt. *„Zdrowie dzieci i młodzieży w Polsce”* pod redakcją naukową prof. J. Szymborskiego i dr K. Jakóbik. W trakcie spotkania odbyła się prezentacja projektu Jerzego Owsiaaka i Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy *„Ratujemy uczymy ratować”* oraz miały miejsce wypowiedzi specjalistów, zajmujących się problemami, jakie dotyczą dzieci i młodzieży codziennie. Dr K. Jakóbik z GUS omówił zagadnienia z zakresu *„Dzieci i młodzież w Polsce: warunki życia i rozwoju, styl życia i zdrowie, świadczenia opieki zdrowotnej i pomocy społecznej”*, prof. J. Szymborski z BRPO przedstawił *„System opieki nad dzieckiem w Polsce. Stan i zagrożenia”*, natomiast dr Janusz Kochanowski RPO wypowiedział się na temat problemów i zagrożeń, z jakimi spotykają się dzieci, w wystąpieniu pt. *„Uwaga! Nasze dzieci w niebezpieczeństwie!”*.